

AJTAI MIKLÓS

1914. május 19. Rákosliget, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye –
1982. február 14. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum/Horváth Tamás, Járai Rudolf

FŐBB TISZTSÉGEI

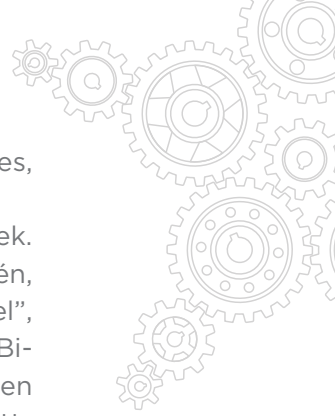
A Könnyűipari Minisztérium politikai államtitkára	1949. június 17.–1951. január 27.
Könnyűipari miniszterhelyettes	1951. január 27.–1955. január 17.
A könnyűipari miniszter első helyettese	1955. január 17.–1955. szeptember 8.
Az Országos Tervhivatal elnökhelyettese	1955. szeptember 8.–1961. szeptember 13.
Az MSZMP KB tagja	1961. szeptember 12.–1982. február 14.
Az Országos Tervhivatal elnöke	1961. szeptember 13.–1967. április 14.
Az MSZMP PB póttagja	1962. november 24.–1970. november 28.
A Minisztertanács elnökhelyettese	1967. április 14.–1974. március 21.
Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke	1970. augusztus 18.–1978. január 15.

PÁLYÁJA

Tisztviselőcsaládban született az akkor önálló, 1950-től Budapesthez tartozó Rákosliget nagyközségben. Apja neve Ajtai Dezső, anyjái Gere Margit volt. A forrásokban az 1950-es évek második feléig Ajtayként szerepel. Felesége, Jóború Magda oktatáspolitikus 1948-tól 1954-ig a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége tagja, 1950–1958 között államtitkár, illetve miniszterhelyettes volt.

A Pázmány Péter Tudományegyetemen vegyésznek tanult, diplomája megszerzését követően 1938 és 1945 között a Chinoin gyógyszergyárban dolgozott. 1944-ben részt vett a fegyveres ellenállási mozgalomban, a Marót-csoport tagjaként időzített bombákat készített, felvették az illegális Kommunisták Magyarországi Pártjába is. Ekkor ismerkedett meg Fehér Lajossal, akit az 1960-as évek gazdasági reformjai során is támogatott.

A második világháború után rövid ideig a Chinoin vezetője, a Közellátási Kormánybizottság munkatársa, majd 1946-ig a Népjóléti Minisztérium Gyógyszerellátásért Felelős Osztályának vezetője, 1947–1948-ban a minisztérium csoportfőnöke, közben az állami hivatalok kommunista pártszervezetének titkára volt. 1948. februártól az Iparügyi Minisztériumban dolgozott könnyűipari csoportfőnökként, elsősorban az államosítások előkészítésében és lebonyolításában vett részt. 1949. júniusban, az iparügyek kormányzati kettéválasztásakor a Könnyűipari Minisztérium politikai államtitkára, 1951.

januárban, az államtitkári posztok megszüntetése után könnyűipari miniszterhelyettes, 1955 januárjában a könnyűipari miniszter első helyettese lett.

1955. szeptemberben áthelyezték az Országos Tervhivatalba elnökhelyettesnek. A Magyar Szocialista Munkáspárt Ideiglenes Intéző Bizottsága 1957. június 14-i ülésén, mivel „az ellenforradalmi események alatt magatartása ellen kifogás nem merült fel”, megerősítették tisztségében. 1961. szeptember 12-én bekerült az MSZMP Központi Bizottságába, másnap az Országos Tervhivatal elnökévé nevezték ki, e minőségében kormánytag volt. 1962. novemberben az MSZMP VIII. kongresszusán a Politikai Bizottság póttagjává választották, 1966-ban a KB gazdaságpolitikai, 1969-ben agitációs és propagandabizottságának is tagja lett.

A minisztertanács elnökhelyetteseként (1967. április 14.–1974. március 21.) kormányzati szinten a természettudományos és műszaki területeket felügyelte. Elnöke volt az Országos Atomenergia Bizottságnak, az Országos Közművelődési Tanácsnak, a kormány Tudománypolitikai Bizottságának (1969–1974), az Állami és Kossuth-díj Bizottságnak (1965–1974), valamint az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságnak (1970. augusztus–1978. január).

Az MSZMP X. kongresszusán (1970. november 23–28.), mivel felszámolták a póttagság intézményét, kikerült a PB-ből. A KB bizottságaiban betöltött tisztségeitől 1973 júniusában (gazdaságpolitikai), illetve 1974 márciusában (agitációs és propaganda) vált meg. 1974. márciusban – Fehér Lajossal egy időben – nyugdíjazták, az OMFB elnöki posztját azonban még közel négy évig megőrizte, emellett a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének elnökeként (1974–1980), alelnökeként (1980–1981), majd Fock Jenő mellett társelnökeként (1981–1982), valamint az Állami és Kossuth-díj Bizottság elnökhelyetteseként (1974–1978) tevékenykedett. 1980-ban az MSZMP KB Közgazdasági Munkaközösségének is tagja lett. 1982. januárban, Fehér halálát követően megválasztották a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége elnökének.

FŐ MŰVEI

Az ipari termékek önköltsége és az önköltség csökkentésének módjai, az önálló elszámolás kérdései Magyarországon. Szikra Kiadó, Budapest, 1955.

A munkatermelékenység növelésének egyes forrásai az iparban, különös tekintettel a termelés technikai színvonalának emelésére. Havas Péterrel. [K. n.], Budapest, 1955.

A népgazdaság fejlődése, szocialista építőmunkánk feladatai. Kossuth Kiadó, Budapest, 1963.

Az 1965. évi népgazdasági terv fő kérdései. Kossuth Kiadó, Budapest, 1965.

FORRÁSOK

Az MDP KV Titkársága 1949. június 15-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond. 54/50. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39891&MT=1. (A letöltés ideje 2014. augusztus 22.)

Az MSZMP Ideiglenes Intéző Bizottsága 1957. június 14-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 288. fond. 5/29. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=136&MT=1. (A letöltés ideje 2014. augusztus 22.)

IRODALOM

Németh József: Ajtai Miklós, 1914–1982. *Pártélet*, 1984.

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyírő András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 262.

Bölgöny József–Hubai László: *Magyarország kormányai, 1848–2004.* Ötödik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004. 276.